63/64

GLASILO UČITELJIŠČNIKOV

Resljeva 12

Ljubljana

6. letnik

2

OB OBLETNICI SMRTI VLADIMIRJA ILJIČA LENINA

21. januarja bo poteklo 4o let, odkar je umrl Vladimir Iljič Lenin. Lenin je bil utelešenje vse ljudske revolucije, pripravil jo je v svoji glavi, jo pripravil in rešil. Bil je najčistejši tvorec socializma.

Lenin je osnoval sovjetsko partijo, jo gradil iz leta v leto in jo vodil. Kalil jo je v srditi borbi z izdajalci delavskega razreda. Pod njegovim vodstvom se je rusko ljudstvo neustrašeno borilo v revolucijah 19o5 in 1917. Zmagalo pa v slavni Oktobrski revoluciji. Lenin je vodil svoje ljudstvo, ga hrabril in vzpodbujal v strahotni državljanski vojni. S svojimi hrabrimi besedami jih je vzpodbujal tudi v prvih težavah obnovitve porušene domovine in graditve novih socialističnih odnosov.

Lenin je bil ustanovitelj Komunistične internacionale, voditelj svetovnega komunizma in delavskega razreda vsega sveta.

Po Marxu ni zgodovina nikoli več zaznamovala tako genjalnega človeka osvobodilnega gibanja, kot je bil Lenin. Imel je razum socialističnega gibanja, železno, neuklonljivo voljo, ter smrtno sovraštvo do suženjstva in zatiranja. Njegovo ime je postalo simbol vseh trpečih, zasužnjenih in izkoriščanih ljudi.

Lenin je znal opaziti veliko in malo nepravilnost in hkrati upoštevati in izkoristiti vsako najmanjšo podrobnost. Znal je srdito napadati in se umikati, da bi pripravil nov napad. Poznal ni formul in slepil. Bil je rojen voditelj proletarske armade.

Mnoge njegove ideje so aktualne še danes in z njimi še danes rešujemo vse probleme v svetu.

V. Kršinar

M. Veber
SVET SANJ

Svet tihih mirnih
sanj
je bil ubit.

Nekdo,
(njegov obraz poznam)
se je vtihotapil
v svet mojih
sanj.

Vem, to ni njiva,
ki vsako pomlad
jo orje
vetra vonj.

To je čudna roža
mojih sanj.

043726
Gimnazija Ledina - knjižnica
Molj 2.0

V P R A Š A N J A
(Pesem v prozi)

Vrata, stene, strop in tla - vse preblizu skupaj? Sredi izbe miza, petrolejka, ognjišče v kotu! Stene temne, vse temno; tudi petrolejka in ognjišče!

"Kje je ogenj ti v očeh? Te res udarec brez udarca tako močno je prizadel? Kje misli so nekdanjih jasnih dni?

Kdaj postala izba spet bo soba? Kdaj bo luč ugasnila, petrolejka medli soj? Takrat, ko misli luč bo v noči me vodila, da me dan ne oslepi!"

Nelly

DREVO SEM . . .

Drevo sem,
ki želi si ptic
v samotnih jutrih.
Bilka sreče sem,
ki jo veter maje
v zeleni gladini hrepenenja.
S svojimi utrujenimi očmi
se ne odkrijem,
ne najdem svoje sreče,
ki sem jo izgubil v nekem poletju.

MEGLENI DAN

Hlad leži nad ulicami.
Megle se vlačijo
s sivimi repi
po mokrem asfaltu,
po izpranih pročeljih hiš.
Vse se togo odtuja
v odvratni širini.
Nebo se je poveznilo nad mesto;
s temnimi
razmršenimi kodri
poljublja izpraznjene ulice.

Dušan II. c

D E Č K U

Poslušam te
in šumenje dežja me moti.
Deček si,
poln nežnosti
in vonja po prvi ljubezni...

Izgubljena sem kot v [illegible]ci,
ki sem jo [illegible]

Zaprta vase
bežim pred svojo iskrenostjo
in čakam vecera,
ko ne bo deževalo.

ESKE

IZKREDEN DAN

Zopet se je zbudilo hladno jutro - koliko je bilo že podobnih! Ura je zabrnela in Boris se je stegnil pod toplo odejo. Najprej je izpod odeje porinil roko. Ko se je ta privadila hladnemu ozračju, je pomolel še nogo. Nato je hitro skočil iz postelje. Stekel je v kopalnico in se umil.

Še utrujen se je lomil po kuhinji. Zadnji trenutek je stekel s torbico pod pazduho preko travnikov na postajo. Vlak je že čakal na postaji. Z enim samim skokom je bil med potniki.

Prišel je v šolo. Dijaki so bili že skoraj vsi zbrani. Boris je pomislil: "Le kaj bom danes vprašan?" Prva ura se je končala brez vpraševanja. Druga tudi. Boris se je kar čudil.

V odmoru je sedel v klop in se globoko zamislil. Preteklo je nekaj časa. Naenkrat pa iz zvočnika: "Borisu iz 4. a, vse lepo za devetnajsti rojstni dan - Marjan". To ga je vzdramilo: "Kaj imam res danes rojstni dan?" Enoličnost življenja ga je popolnoma spremenila. Niti za svoj rojstni dan ni več vedel. Sošolci so mu čestitali. Tudi Marjan mu je podal roko in ga prijateljsko objel. Pouk mu je sedaj minil zelo hitro. Konec je bilo pouka. Boris se je od Marjana in sošolcev poslovil in stekel na vlak.

Vožnja je bila danes tako dolga - kajti povedati je hotel materi, da ga je Marjan spomnil na rojstni dan. Toda mati ni pozabila. Ko je stopil v zakurjeno sobo mu je mati izročila darilo.

Poljubila ga je na čelo in mu čestitala. Ko je šel v posteljo, si je mislil: "Pa vendarle niso vsi dnevi enaki - današnji pa je bil vendar izjemen."

Irena Kotar

V R N I T E V

Sedela sem na železni postelji v mrzli, mračni, kletni sobi. Visoko gori v zidu je gledalo name dvoje majhnih zamreženih oken; skozanje je prodiralo le malo svetlobe. Mraz se mi je plazil po telesu neusmiljeno in vztrajno, zagrizel se mi je v meso do kosti in se mi splazil tudi v srce. Sedela sem vam brez misli, čustev in želja. Soba je postajala vedno bolj mrzla.

Začela sem razmišljati o svojem domu. Še 18 dni me loči od tre-

nutka, ko bom sedla v avtobus in se odpeljala proti kraju, kamor mi zadnje čase nehote vedno pogosteje zahajajo misli: domov. Spominjam se, kako je bilo, ko sem bila zadnjikrat doma: Komaj sem stopila skozi velika vežna vrata, že sem zagledala mamo, ki je "dirjala" po stopnicah. Hip nato sem ji že padla okrog vratu. Pozdravljanja ni bilo ne konca ne kraja in oba sva imeli solze v očeh. Kmalu sem sedela v toplo zakurjeni sobi, mama pa je nosila na mizo vročo juho, meso, kolače in še in še. Ko sem potešila prvo lakoto, sem ji morala pripovedovati o življenju v internatu - z odprtimi usti me je poslušala. Stokrat me je vprašala, če me zebe v sobi, če hodim dobro oblečena v šolo, če je dobra hrana i.dr. Potem pa mi je predlagala, naj se zopet vrnem domov in naj se vsak dan vozim v šolo. Komaj sem ji dopovedal, da to ni mogoče in ji obljubila, da bom prišla vsak teden domov. Potem se je pomirila. Oh, kako lepo sem se počutila pri mami, ki me je na vsakem koraku obsipala z ljubeznijo, z domačnostjo in dobroto. Rada sem ji zaupala vse svoje skrivnosti, ker vem, da me je razumela. V toplem družinskem krogu sem preživela samo en dan in morala sem se vrniti - z bolečino v srcu. Ko sem bila še doma, sem si večkrat želela kam drugam, ker sem se že naveličala prevelike skrbnosti - kako neumna sem bila! Šele sedaj v tujem kraju brez prijateljev in domačnosti sem spoznala, kaj lahko pomeni dom za "malega izgnanca". Sedaj vem, da je samo doma lepo in prijetno in hrepenim po skorajšnjem snidenju.

Mojca Štern

O. Repovš

C I G A R E T N I D I M

Po sobi tava
cigaretni dim
kot ujet oblak,
ki hotel je
neznano kam.

Molče sedim -
v oči me grize
sivi dim
do solz spomina,
do krvi ...
In k njim počasi
se razleze
med brljavo luč.

Počasi se zvija
krog njenega čela,
ji leze v dolge zlate lase;
ovija ji roke,
na ustnice lega
in čuti njen dih
enakomeren in tih
kakor luč ...

Po sobi tava
cigaretni dim
kot ujet oblak,
ki hotel je
neznano kam.

S P O M I N I

Iz tvojih oči
so zleteli
spomini
med nemirne oblake.

Na skalnih pečinah
so pristali,
se vsedli v razpoke,
na bilke
posušenih trav.

Nikdar se ne vprašaš
kam so odšli ...

Nikdar ne greš
po sledi za njimi ...

Ostali so zapuščeni
na skalnem otoku.

Tam kličejo ptice
in bobneče valove
in veter
in oblake.
Tam čakajo tvoje oči.

M. Veber

P O G O V O R

Tisto popoldne z deževjem je bilo presneto zoprno. Nisem vedela več, kaj naj počnem. Nazadnje sem se spomnila, da bi lahko šla k prijateljici. Nataknila sem gumijaste škornje, vzela mamim dežnik (za vsakdanjo rabo je bolj pripraven) in jo mahnila po blatnih lužah. Z Marijo sva se spravili v njeno sobo in razprava se je začela. Bilo je pač vseeno, kje začneva, kajti tako in tako je prišlo vse na vrsto. To pot sva se lotili folklore.

"Včeraj je morala na naši proslavi gostovati folklorna skupina iz Ljubljane. Pa se spomniš, kako odlično je včasih uspevala pri nas?" Samo prikimala sem. Nadaljevala je: "Zlepa ne dobiš človeka, ki bi bil pripravljen kaj na novo ustanoviti. Prepričana sem, da interesentov ne bi bilo malo. Mogoče še nasprotno."

"Res je", sem prikimala, "jaz bi bila gotovo med njimi. Veš kaj me zanima? Kako je s šahovskim krožkom?" "Lagko si misliš. Tako kot z vsemi. Ne vem, ali smo nezmožni ali pa je kaj drugega. Brez vzroka se ničesar ne zgodi. V Partizanu je enako. Ni dovolj sodelovanja. Ampak pevski zbor bi pa že lahko imeli. Res lepo bi bilo, da bi znali zapeti tudi kakšno narodno. Toda spraviti jih več skupaj in jim reči, naj redno hodijo na vaje, tega pa menda nihče ni pripravljen. Pri tem naj ti povem, prepričana sem, da ni kriva nezmožnost. Kot v začaranem krogu - vedno prideš na isto. Že dolgo časa veš, se mi mota po glavi, da bi midve sami poskusili z dramsko sekcijo." Začela sem se ji smejati. Neumno me je gledala, pa pozneje mislim, da je uganila, zakaj se smejem, kajti rekla sem ji: "Blagor optimistom, ki hočejo ustvariti iz nič nekaj." Vstala sem in se namenila proti vratom. "Poslušaj," me je hitro ustavila. "Kaj nam potem še ostane? Kino sedem dni na teden in ples na Novo leto." Nasmehnila sem se in naglo odšla.

Ostanek popoldneva sem lenarila. Kaj naj bi sicer počela? Zvalila sem se na posteljo in brez misli opazovala strop. Nekje za vogalom je hrupno kokodajsala kokoš - kot da bi prva na svetu znesla jajce. Zadovoljiti sem se morala pač s tem, kar je bilo.

MATT

M. Veber

ODŠEL BOM

Odšel bom.
Padel bom
izpred oči
mimoidočih.

Ne bom se več vrnil.

Tam ne bo mimoidočih,
ne ptic,
ki bi moje besede
raznesle po ulicah
in parkih
starega mesta.

Odšel bom
izpred oči mimoidočih.

P I S M O

Zdaj veš: sovražim te!

Zaprl bom okno
in spustil zaveso.

Ne bova se več srečavala
na pločniku
najine ulice.

Zdaj veš, da te sovražim.

A. Mihevc

NAŠ DRAGI DIC

Odločil sem se, da bom o Domu Ivana Cankarja napisal članek in to, kolikor mogoče z zabavne strani, saj je v domu zelo malo zabavnega, pa če začnemo pri čistilkah, končamo pa pri upravniku, ki na letnih konferencah uporablja v svojem govoru samo številke, ki so njemu prav tako nerazumljive kot nam.

Že v začetku šolskega leta smo spoznali, da smo postali premični domski inventar, ker smo se selili iz sobe v sobo kot nomadska plemena. Prve dni me je zelo začudil vzgojni nauk, ki nam ga je dal vzgojitelj. Ko je 5. septembra stopil v sobo, je dejal naj gremo v učilnico. Mi smo ga začudeno vprašali, kaj naj se učimo, saj je bil to prvi dan pouka, ta pa je odgovoril: "Pa X-100 romane berite, če že drugega nimate!" Zdi se mi, da imajo vzgojitelji malo pojma o vzgoji. Sicer pa to ni njihov poklic, ker skoraj še vsi študirajo. Vprašali smo nekega drugega vzgojitelja, kaj misli o vzgoji v takem domu. Ta nam je pa odgovoril, da ni njihova naloga vzgajati nas. Zato predlagam, da vzgojitelji spremenijo svoj naslov in se od sedaj naprej imenujejo varuhi. To ime bi jim seveda precej bolj pristojalo, saj je njihova naloga, kot opažamo, paziti, da kdo med učnimi urami ne leži na postelji (sedi lahko), ker se s tem kvari odeja, da kdo ne kadi v nepredpisanih prostorih, da kdo ne vadi violine med učno uro, da je dijak v učilnici ob treh, da nimamo kovčkov po omarah, ker se na njih nabira prah bolj kot po ostali omari itd., itd. Vzgojiteljska dolžnost je seveda tudi zelo razširjena: skrbijo za naše zdravje, saj so v kopalnici poskrbeli, da ni bilo muh in komarjev (na oknih so bile samo mreže - brez stekel); to je trajalo okoli dva meseca in je bilo tako mrzlo, da smo skoraj zmrzovali pod mrzlimi tuši. Poleg tega dobimo v kuhinji dostikrat tako svež kruh, da ti ostane med prsti samo skorja, ko se ga dotakneš. Pladnji so tudi tako čisti, da se na robovih večkrat pozna, kaj smo jedli prejšnji dan.

O tem bi se dale pisati razprave, toda mislim, da ste dobili že nekako sliko o DIC-u.

max

TA NESREČNI TOBAK!

Peljala sem se v vlaku. K meni je prisedel mlad fant. Beseda je dala besedo in začela sva kramljati. Iz žepa je potegnil cigaretno dozo. Ponudil mi je cigareto. Rekla sem: "Hvala, ne kadim." Začudil se je in mi je rekel, da je presenečen, ker sem

odklonila. Začel me je nagovarjati, naj samo malo poizkusim in naj ne bom tako starokopitna. Rdečica mi je zalila obraz. Očitek sem sprejela mirno, toda ostala sem trdosrčna. Odgovorila sem mu skoraj zadirčno: "Vi merite inteligenco po kajenju?" Spreletela me je mrzlica in zanimalo me je, kaj mi bo sedaj rekel. Povesil je glavo in se zamislil. Tudi sam je dal cigareto nazaj in ni kadil. Čez nekaj časa je rekel: "Prav imaš, saj od kajenja res nimam ničesar. Skušal se bom premagati in ne bom več kadil. Enkrat sem imel že zasenčena pljuča. Zdravnik mi je prepovedal vsako kajenje, a jaz ga nisem poslušal. Mogoče se mi bolezen spet povrne?" Prišla je postaja in moral je izstopiti. Nasmehnil se je in še enkrat obljubil, da ne bo več kadil. Škoda, da ga od takrat nisem več videla. Ali drži obljubo? Mogoče ...

Povem vam odkritosrčno, da nisem kadila še nikoli in nikjer. To pa zaradi tega, ker me zelo rada boli glava. Postane mi slabo, če sedim v sobi, kjer se dvigujejo oblaki dima. Tudi pri nas doma nihče ne kadi. Očeta še nikdar nisem videla, da bi imel cigareto v ustih. Sprašujem se, zakaj morajo ljudje kaditi in vdihovati ta strupeni plin? Ali ni že dovolj raka na pljučih? Nekateri so se že spametovali in opustili to "prijetno" stvar. Drugi pa bodo prepozno prišli do zaključka, da so si s kajenjem nakopali bolezen, ki jih bo spremljala do groba. Potoči bo prepozno zvoniti.

Zato spoštujem vsakega nekadilca, posebno pa tistega, ki se je s trdno voljo in s potrpežljivostjo odrekel vabljivi vabi tobaku.

Tončka Gubanc

URA V PRVEM RAZREDU

Postati učiteljica mi je že od mladih nog življenski cilj. Že v predšolski dobi sem zbirala okrog sebe kratkokrilno in kratkohlačno mladino iz vse vasi in jim načelovala kot stroga učiteljica. No pretekli teden me je pa naša učiteljica spustila v prvi razred. Nadomeščala sem jo celo uro, ko je morala po uradnih opravkih. Pred mojim odhodom v razred mi je dajala skrbne napotke, kako naj pazim na disciplino, na svoj odnos do otrok in še in še. Zdi se mi, da je bilo vsega malo. Učiteljica bi mi v nekaj trenutkih rada razložila vse izkušnje svoje pedagoške prakse.

Brez posebne zadrege in brez strahu sem stopila v prvi razred. Kar bo, pa bo! V eni uri me ne bo konec! Učenčki v prevelikih klopeh so gledali z velikimi očmi in malce negotovo pozdravili: "Zdravo!" Nova tovarišica jih je spravila v očitno zadrego. Namignila sem jim, naj sedejo in pripravijo zvezke za pisanje. Tiho so pripravili zvezke in pisala.

Ko so bile priprave za pisanje končane, smo se pogovarjali o sprejemu cicibanov v pionirje, ki so ga doživeli pretekli teden. Na moja vprašanja, nerodna in okorna, vsaj zdelo se mi je tako,

so mi lepo odgovarjali. Pri tem so se razživeli kot vrabci na strehi: čebljali so vprek - kaj so peli, recitirali, kaj jedli, pili, kako se je Zvone vrtel na odru in še in še. Joj, meni! Nisem znala ustaviti teh nebogljenih prvošolcev. Nasmeh z obraza mi je izginil, toplo sem se zazrla skozi okno, kot da iščem pomoči od kogarkoli. Otroci pa so uganili mojo misel in se umirili. Prijela sem v roke kredo in jim narisala: pionirko, pionirja, pionirsko kapo, ruto, zastavo in jim naročala, naj narisane predmete dobro opazujejo in napišejo o vsakem predmetu po en stavek. Delali so tiho, vsak zase. Najmanjši so zlezli kar na stolčke. Potem sem jih opazovala: Vidka se je ugriznila v jeziček, Janez je zakašljal glasno, Franci je zaskrbljeno bulil v sosedov zvezek. Prav začudila sem se. Spretno so sukali svinčnike; prvi stavki o pionirju in pionirki so bili že napisani. Vidka mi je pomolila pod nos že skrbno izdelano nalogo. Velela sem ji, naj mi nalogo prebere. Pričela je brati: "Pionir se mora pridno učiti, pionirka ima kite, na titovki je zvezda" in tako naprej. Sami originalni stavki. Pod nalogo sem ji napisala odlično. Vidka je zadovoljno pomežiknila in samozavestno sedla. Medtem so napisali naloge še drugi, vsi zelo skrbno in prav, v kolikor ne zadeva narečja. Kar čudila sem se. V tem času pa toliko znanja. Saj je nemogoče, da se otrok v pičlih treh mesecih toliko nauči. Velike in male tiskane črke, obenem pa branje preprostih pripovedk.

Ob oknu pa s prekrižanimi rokami sedi Zvone. "Zakaj ne pišeš Zvone?" ga vprašam. "Ne morem, ne znam" se oglasi. Pogledam v zvezek. Napisanih je bilo nekaj okornih črk brez prave zveze. "Kako pa to, da ti ne gre?" ga vprašam in ga pogledam. Opazim, da je skoraj plešast. Iztok se oglasi: "Zvone je plešast, ker mu je ponoči oče populil lase, ko se je pijan vrnil domov." Zdaj so se zopet pogovarjali o dobrih in slabih očetih, o domačih razmerah, o neurejenem otroštvu - vse iskreno, obtožujoče. Velela sem jim pospraviti in zaključila pouk. Ko je utihnilo čebljanje, sem se zazrla v lično ročno tiskana stenska berila in premišljala, koliko ur je tovarišica učiteljica prebedela pri tem delu.

A. Mihevc

25. NOVEMBER 1963

Krsta in
ameriška zastava.

Beli konji
jokajo.

Milijoni
molče
prebirajo
časopise.

Kitajci
rišejo
čudne
karikature.

Krvavi
Dallas
s poševnimi ulicami
govori
čudno resnico.

25. november
tisoč devetsto
triinšestdeseto ...

S L O V O

Strmim za galejo sreče,
ki te odnaša.
S kalnimi očmi
in usti brez besed
ti maham v slovo.
Odhajaš;
vem, da se ne boš vrnila.

Zaprl bom oči
in podal roko samoti.

Veter

M U Č N A U R A

"Pozor, že gre," - nekdo zavpije
in vsak se v svojo klop poskrije.
V odmoru strašno smo divjali,
sedaj naenkrat "angelčki" postali.

Ko naš profesor v razred stopi,
že vsak stoji v svoji klopi;
in ko reče strogo: "Sedi!"
nas skrbet začnejo redi ...

Oj strašna, grozna zgodovina,
"pridi k tabli ti Marina".
Njo rdečica vso oblije,
razred pa se iz zagate zvije.

Zdaj začne se mučna ura,
kaj pomeni diktatura,
kje so Henrik v boju pali
in kako so Turki klali.

Kakor kip Marina gleda,
tega se učila ni seveda,
in ker taka so pravila,
je pač "cvek" dobila.

"Idte" že poslednja je beseda,
ko razred spet preplašeno ga gleda.
"Če koga bi sedaj še vprašal,
bi same "cveke" vam prinašal."

"Jaz nočem, da učite se številke,
da mi na pamet trobite kakor budilke.
Naj bodo kratki vaši ti izvidi,
želim le to, kar piše v knjigi."

V imenu zdrave pameti zdaj zazvoni
in razred v sreči se globoko zareži.
Profesor naš si še naramnice popravi,
in razred zadovoljno ga pozdravi ...

Silvo Teršek

NAŠ RUDARSKI DOM

Petnajst let sem živela v krogu svojih staršev, bratov in sestric. Lepa so bila moja otroška leta. Toda prehitro so minila. Kakor padajo snežinke druga za drugo počasi in tudi hitro, tiho in neopazno, tako so minevale minute, dnevi in leta mojega otroštva.

Zapustiti sem morala svoj ljubljeni dom tam gori v zasavskih bregeh in oditi v mesto. Sama in tudi domači so želeli, da postanem učiteljica. Prvi dnevi v mestu so bili polni domotožja. Stanovala sem pri neki stari vdovi. Ni me razumela, ker ni imela svojih otrok. Počutila sem se samotno brez družinske topline. Mnogo preveč sem mislila na dom, na učenje sem skoraj pozabila. Dnevi in tedni so bili neskončno dolgi. Končno sem odšla čez mesec dni domov. Domače planjave in gozdovi so se zdeli še lepši. Hiša se mi je zdela večja in svetlejša. Ko sem stopala po stezi proti hiši, se mi je zdelo, kot da se vračam čisto prerojena v toplo gnezdo. Na pragu me je že čakala mama. Segla mi je v roko. Iz oči so mi pritekle solze.

V enem mesecu sem spoznala v tuji hiši, kako dobra je moja mama in kako dobri so ostali domači. Radi so me imeli. Res, da sem vedno pridno pomagala. Za vsako nepravilno storjeno dejanje mi je vedno žal. Pri nas sta oče in mama skrbela, da bi bilo nam otrokom prijetno. Oče se je mučil po rudnikih, da je zgradil topli domek za štiri otroke, za mamo in zase. Večkrat premišljujem, kako bi mu vsaj malo dokazala hvaležnost. Kadar se vrnem domov, je prijetno. Moj dom stoji na robu gozda na sončnem hribčku v vasici Potok. Tja se bom vrnila. Samo tam me bodo ljudje razumeli in mi dajali novih moči.

Vedno se rada vračam domov. Kaj more biti lepšega kot prijeten razgovor na veliki kmečki peči v krogu svojih dragih? Zunaj sneži in človek bi ostal za vedno samo doma, toda življenje kaže človeku pot naprej.

Angelca Urbanija

VEČER SLOVENSKE POEZIJE

Že je mesec za nami, odkar smo prisostvovali veliki slovesnosti v ljubljanski Drami. Ob tej priložnosti bi rada povedala tisto, kar sem sama občutila.

Bil je nedeljski večer in kljub temu je bila dvorana nabito polna ljudi najrazličnejših poklicev in starosti. Prišli so, da bi slišali in videli poete današnjega časa. Zadovoljna in kar nekako ponosna sem se čutila, ker je bilo veliko tudi nas mladih. In koliko jih je stalo in čakalo zunaj, da bi morda lahko dobili še kakšno karto. To dokazuje, da ima tudi današnja mladina smisel za nekaj lepega. Prvi aplavzi so zabučali, ko so pesniki prihajali na oder in zasedli prostore. Do konca večera smo spoznali vse umetnike in smo se zbližali z njihovimi stvaritvami. Trinajst jih je bilo: Matej Bor, Božo Vodušek, Tone Seliškar, Anton Vodnik, Edvard Kocbek, Cene Vipotnik, Janez Menart, Lojze Krakar, Tone Pavček, Ciril Zlobec, Gregor Strniša, Kajetan Kovič in tudi nestor Alojz Gradnik. Tišina, ki je nastala po aplavzu, je dokazala, da so ljudje bili zadovoljni. In kaj mi je najbolj ugajalo? Vsekakor pesmi s sodobno globoko človeško tematiko. Ne samo meni - vsem. To bi lahko sklepali po dolgotrajnem ploskanju.

Namen društva slovenskih književnikov je bil pomagati s svojim nastopom pri graditvi novega Skopja. Nam pa so dali še mnogo več. V današnjem času, ko vsi samo površno doživljamo, velikokrat pozabimo na poezijo in na našo slovensko književnost. Ravno taki večeri pa nas za trenutek ustavijo. Samo toliko, da nam povedo da smo ljudje in ravno v tem je njihova pomembnost.

Takšnih literarnih večerov mladi doslej sploh nismo imeli priložnosti slišati. Ali res ni več toliko časa? Želimo si umetniške besede, ki bi nam izpopolnjevala naše življenje. Samo drobec poezije, ki bi nam obogatila življenje.

Zapustili smo dvorano. Luči so ugašale, prižgale pa so se nam v srcih, saj je bil res lep večer.

Metoda Zorčič

TRŽAŠKI "OTHELLO"

4oo let je dolga doba, dovolj dolga, da se marsikaj pozabi. Ni pa se pozabilo Shakespearovo ime - ime pisatelja, katerega dela še zdaj stojijo v ospredju. Ni jih zabrisal moderni čas, niso jih uničila leta; ostala so nesmrtna.

Zastor se je dvignil. Na deskah "Drame" so se prikazali igralci tržaškega gledališča.

Othello je zaljubljen v belo dekle. Odpelje jo skrbnemu očetu ter se z njo poroči. Je dober bojevnik, njegove oči vedno jasno potrjujejo izgovorjene besede, a prevelika ljubezen do žene Desdemone ga privede v zločin: usmrti ženo, ki ga ljubi, čeprav je nedolžna. Dolži jo prešuštva. Svojo vlogo ljubeče, očarljive, preplašene in nazadnje obupane žene je odlično prikazala. Škoda je le, da se njeno življenje tako kmalu konča. Njene smrti je kriv Jago, ki je uglajen, prijazen, a v bistvu hudoben in pokvarjen; vse spletke mu uspejo. Hoče najti pot do Desdemone in uničiti Othella. Ne izbira sredstev. Izda pa ga žena, ki pozna njegove spletke.

Jago je razkrinkan, a mnogo prepozno. Smrt je že zakraljevala nad Othellom.

Tragedija je bila dobro odigrana. Nekoliko je motilo tržaško narečje .

Zabukovec Jeki

MLADOST V MOČVIRJU

Obširno delo, ki ga je napisal Miško Kranjec, je izšlo leta 1962. Bralec z užitkom prebere vsako vrstico. Avtor je lepo in iskreno naslikal svojo mladost. Prisrčno je opisal želje in sanje predšolskega otroka. Povedal je odkrito, kakšen je sam in kakšni so vsi ostali okrog njega. Njegov starejši brat Lojz mu je bil vedno vzor. Pregledala sta vse kotičke v zamočvirjeni vasici Poljani. Ta mu je povedal več kot starši. Skupno sta sklepala, kako bi si prislužila kruh in kravico. Živeli so v revščini. Mati je bila pobožna in skrbna, oče pa dober vzgojitelj. Pisatelj je živel v času, ko je bilo v svetu polno grozot I. svetovne vojne. Trdo življenje ga je prezgodaj izoblikovalo v človeka, kakor tudi druge ljudi v močvirju, ki jih Kranjec opisuje v različnih situacijah. Hrepenijo po zemlji, po svobodi, zato zažigajo gradove. Sam Miško pa želi, da se odpravi iz šol zasovražena madžarščina. Med branjem se nam vsiljuje primerjava med Kranjčevo mladostjo in mladostjo današnjih otrok. Zdi se mi, da je razlika v marsičem velika.

Roman je napisan realistično in zelo toplo. Jezik je preprost, uporablja mnogo prekmurskih izrazov. Pisatelj je hote obdržal nekatere glasovne in besedne značilnosti, ki so jih uporabljali v tem času v Poljani in njeni okolici madžarski priseljenci. Simbolično povzdiguje poljanske reveže, ki na videz životarijo v svoji "od boga in sveta pozabljeni" močvari. Vsi ti mali ljudje so prikazani globoko doživeto, povezani z naravo. Kranjčev roman Mladost v močvirju je umetniška izpoved pisateljevega otroštva, ki zori sredi poljanskih močvar v revščini in zori za novo življenje.

Angelca Urbanija

mi. Pisatelj je vzel snov iz obdobja NOB, vendar jo je obdelal drugače, kot smo navajeni in kot bi pričakovali. Poglobil se je v duševnost svojih junakov in v njihova revolucionarna načela.

To je predvsem zgodba komisarja CLN in komandanta neke brigade, ki sta se razlikovala po svojih revolucionarnih načelih, ne pa po svojih revolucionarnih ciljih. Vsak od njiju je zagovarjal svoje stališče kot edino pravilno.

Načelo komisarja je, da mora biti revolucija trdno organizirana in je človek le sredstvo za dosego njenega cilja. Brez obotavljanja je treba sprejeti zakon boja in se mu podrediti, če ne ga bo prav ta zakon brez pridržkov uničil.

Komandant pa je pričakoval od revolucije mnogo več. Od nje je pričakoval osvoboditev človeka in njegove zavesti, njegove revolucionarne volje. Človek se mora boriti za pravo vsebino in mora to vsebino zavestno sprejeti. Šele iz te njegove moralne zavesti bo zrasla prava disciplina.

Oba sta pozitivna karakterja, vendar je komandant mnogo bolj human in demokratičen, ker pričakuje, da bo v revoluciji ostal človek človek, ne pa samo slepo orodje vojaške hierarhije. To je prava pot, da se ustvari revolucionaren in predan kolektiv, da se ustvari lik pravega revolucionarja.

Problem je opisan realistično, psihološko poglobljeno. Zunanjega dogajanja je zelo malo in še tega pisatelj porabi, da podčrta osnovno misel svoje drame. Delo je pomembna podoba naše revolucije.

Vera Rožič

GLASBENA DEJAVNOST

V našem listu je bilo napisanega že precej o športu in o raznih krožkih, le o glasbeni dejavnosti še ničesar.

Na naši šoli obstojata godalni orkester in godalni kvartet, kjer sodelujejo dijaki iz vseh letnikov. Vaje imamo dvakrat tedensko po eno uro, kar pa je za orkester premalo, saj v to uro vključimo še uglaševanje instrumentov, kar pa je zelo zamudno. Do sedaj smo že kar precej naštudirali in to različne skladbe. Igrali smo že na šolskih in izvenšolskih proslavah ter menim, da je orkester popestril program.

Šolski kvartet deluje že več let pod vodstvom prof. OTIČA. Bila pa je razlika v zasedbi saj nismo imeli čela ne viole, pač pa le prvo, drugo, tretjo in četrto violino. Naš prvi javni nastop je bil v Kamniku v domu invalidne mladine, ki smo jim dijaki

učiteljišča pripravili kratek novoletni program.

Sedanja zasedba kvarteta:
1. violina - Slobodan Poljanšek
2. violina - Romana Kvartič
viola - Janez Kobal
čelo - Biserka Čučulović

Kvartet v tej zasedbi obstoja že eno šolsko leto in pol. Prej so sodelovali že razni drugi člani, ki pa so po končanem šolanju zapustili učiteljišče in ravno v tem je težava, kajti sorazmerno s časom se dviga kvaliteta kvarteta. V kvartetu je predvsem važna kolektivna igra. Ni dovolj, da vsak posameznik obvlada svoj part, treba je poslušati. V tem obstoja kolektivna igra.

Naš kvartet je dosegel že kar lep uspeh, če upoštevamo, da je šolski kvartet in da se sestaja samo dvakrat tedensko.

Ravno zadnjič, ko smo po uspešni vaji pospravljali instrumente, je profesor Otič rekel: "Če bi bili vsi skupaj v prvem letniku, bi se kvaliteta kvarteta lahko krepko dvignila."

Do sedaj smo naštudirali poleg drugih tudi lažja dela W. A. Mozarta in Josepha Haydna. Nastopali smo v glavnem na šolskih proslavah. V tej zasedbi bo kvartet obstojal še do konca šolskega leta, nato pa dva člana zapuščata zavod. Nastopile bodo težave. Violinistov bo dovolj, težko pa bo nadomestiti čelistko, ker zaenkrat na zavodu nimamo sposobnega čelista, ki bi lahko igral v kvartetu. Upajmo pa, da se bo - mogoče že prihodnje leto - formiral nov kvartet, ki bo po kvaliteti celo prekašal sedanjega.

Romana Kvartič

MI IN NAŠA ŠOLSKA SKUPNOST

Konferenca šolske skupnosti je za nami, vendar sodim, da ne bi bilo odveč, če bi nekatere najbistvenejše ugotovitve še enkrat poudarila. Slehernemu dijaku našega zavoda naj bo jasno, da predstavlja šolska skupnost organ samoupravljanja organizacije ZMS. Kako zgrešeno gledajo na šolsko skupnost tisti dijaki, ki jo imajo za organ, katerega naloge in dolžnosti so vedno braniti dijaka. Upam, da ste slednjič začutili, da to ni njeno poslanstvo. Veseli smo lahko, da nam je uspelo izkopati se iz napačnih pojmovanj. Dijakom ne sme biti vseeno, kaj se dogaja na šoli. Učiteljski poklic zahteva vsestransko razvito socialistično osebnost. Pri pouku dobimo nekaj znanja, še več pa izven njega. Kolektivi so dolžni skrbeti za čimboljši učni uspeh, objektivno naj odkrivajo vzroke za neuspehe, posredujejo naj svoje probleme predsestvu šolske skupnosti in po potrebi najvišjemu organu samouprave na zavodu - šolskemu odboru. Vse premalo je aktivnosti med dijaki. Če si samo disciplliniran, še nisi dosti prispeval za svoj kolektiv.

Naša šolska skupnost je med drugim tudi sprejela sklep, da se bo pozanimala za življenje dijakov po internatih, predvsem pa ji ne bo vseeno kdo sprejema štipendijo in koliko. Že več let smo govorili, da se štipendije ne podeljujejo pravilno. Merila za višino štipendije naj bodo učni uspehi, izvenšolsko delo in tudi dijakovo socialno stanje. Pri predsedstvu šolske skupnosti že obstoja tričlanska komisija, ki bo delala v razčiščevanju problemov štipendij in se borila za njihovo pravilno podeljevanje. Nujno je, da se stvari lotimo zelo objektivno. Karakteristike in pripombe bodo realno pokazale dijaka-štipendista.

Ker je velika skrb in delo šolske skupnosti za čimboljši učni uspeh, pozivam vse kolektive k resnemu tekmovanju med razredi za izboljšanje učnega uspeha. Ostro obsojamo kampanjsko učenje, zaradi katerega pada učni uspeh ob prvi in tretji konferenci in se izboljšuje ob drugi in četrti. Ali se res še sedaj učimo le za ocene kot v nižjih razredih osnovne šole, ali so ti naši motivi višji, kot so učiti se za življenje z željo koristiti sebi in družbeni skupnosti? Zavedajmo se, da današnji čas zahteva vedno več, zahteva aktivne, požrtvovalne, razgledane in kritične ljudi!

Želim, da bi naša šolska skupnost letos nadaljevala svoje delo, da bi uspešno izpolnjevala svoje postavljene naloge ter da bi odkrivala vedno nove probleme in jih reševala. Upam, da ni potrebno še posebej poudariti, da uspeh ni odvisen le od predsedstva, ampak od dela slehernega člana šolske skupnosti - torej od nas vseh.

Helena Oblak

POČITNIŠKA ZVEZA NA UČITELJIŠČU

Poleg vseh dejavnosti poznamo na našem zavodu tudi Počitniško zvezo. Ta organizacija sprejema v svoj krog ljubitelje narave in izletov.

Vsako leto izberemo nekaj primernih izletniških točk in jih v čim večjem številu obiščemo. Člani PZ pa si vsako leto ogledamo tudi razne tovarne. Tako si je že letos 2o dijakov ogledalo tovarno "Rog", prvi letniki pa so bili v Planetariju. V decembru sta bila predvidena še dva izleta in sicer v tovarno čokolade "Josip Kraš" in na Srednji vrh.

Edine težave so v tem, ker si tovarne ogleda naenkrat samo majhno število članov, medtem ko se izleta v naravo lahko udeleži mnogo dijakov.

Letošnji odbor šteje 12 članov, kar je 3 člane manj kot v preteklem letu. Upamo vsi, da bo zmogel skozi vse zapreke in težave.

Res pa je tudi to, da letos ni toliko dela kot v preteklem letu. Lansko leto je bilo treba napisati in izdati nove članske izkaznice. Teh je bilo čez 3oo.

Letos jih bo treba izdati samo novim članom, zato bo manj dela. Upam, da bomo zaradi manjše zaposlitve lahko pripravili več izletov in razvedrila.

Pri delu nam pomaga profesor Hubad. Včasih nam mora na žalost vse sam opraviti. Med tremi člani, ki jih letos v odboru ni več, je bil tudi predsednik in aktiven član pri vsakem delu Mirko Lebar. Letos šele vidimo, da je v preteklem letu res veliko naredil, kajti letos nam prav primankuje. Toda treba se bo privaditi tudi na vrzeli in vse bo v redu.

Irena Kotar

Š P O R T N A U Č I T E L J I Š Č U

Potrebno bo vložiti več volje in truda.
Mladost in šport, sicer dva pojma, a vendar tako zelo povezana, da ju skoraj ne moremo ločiti. Od nekdaj že igra šport v življenju važno vlogo in tudi v današnjem času je izrek ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU nadvse pomemben. Ne mislim govoriti o zdravstvenem pomenu športa, temveč o tisti smeri, kjer se šport goji že nekako sistematično. Res je, da se zgodi, da preveja včasih ta sistematičnost v brezglavo dirko za uspehi in vrhunskimi dosežki, to pa ni pravi namen športa. Poleg raznih telovadnih društev imajo tudi najrazličnejši zavodi in šole svoja športna društva. Ta skrbijo, da se mladi ljudje lahko poleg redne telovadbe ukvarjajo z ostalimi panogami. Tako društvo imamo tudi mi na učiteljišču. Ob tem bi se rad nekoliko ustavil.

Vsi vemo, da bi bilo nesmisel govoriti, da na našem zavodu nimamo športnikov. Športnike imamo, imamo celo najrazličnejše športne krožke in idealno razdeljeno četrtkove popoldneve, o katerih pa bi bilo potrebno še mnogo govoriti. Mislim, da je zamisel idealna in da vsa športna dejavnost zgleda na prvi pogled prav taka. Žal pa le nekaj manjka. Sicer ne najvažnejše, a za pravilen razvoj in napredek vendarle pomembno športno društvo. Pravzaprav hočem povedati naslednje. Ni dovolj, da tam nekdo vodi krožek. Mislim, da že sama časovna razvrstitev ne ustreza dijakom, saj so krožki v poznih popoldanskih urah tako namenjeni izključno le Ljubljančanom. Zanima me tudi to, ali se dijaki res zanimajo le za košarko, oziroma nekoliko tudi za odbojko? Saj v četrtkovih športnih popoldnevih ne počnemo drugega kot to.

Kdo je kriv, če se mora žrtvovati vedno en in isti dijak, da kolikor toliko dobro izvede ta tekmovanja. Kdo nadzira športno disciplino v telovadnici? Vse to, kar sem sedaj omenil, bi morda lahko šlo brez zastojev, če bi prevzela vodstvo vestna skupina članov športnega društva. Še enkrat ponavljam; športnike imamo, možnosti imamo, treba je le vse izkoristiti in tako bomo lahko še mnogo bolj ponosni na svoje uspehe.

Silvo Teršek

K R I Ž A N K A

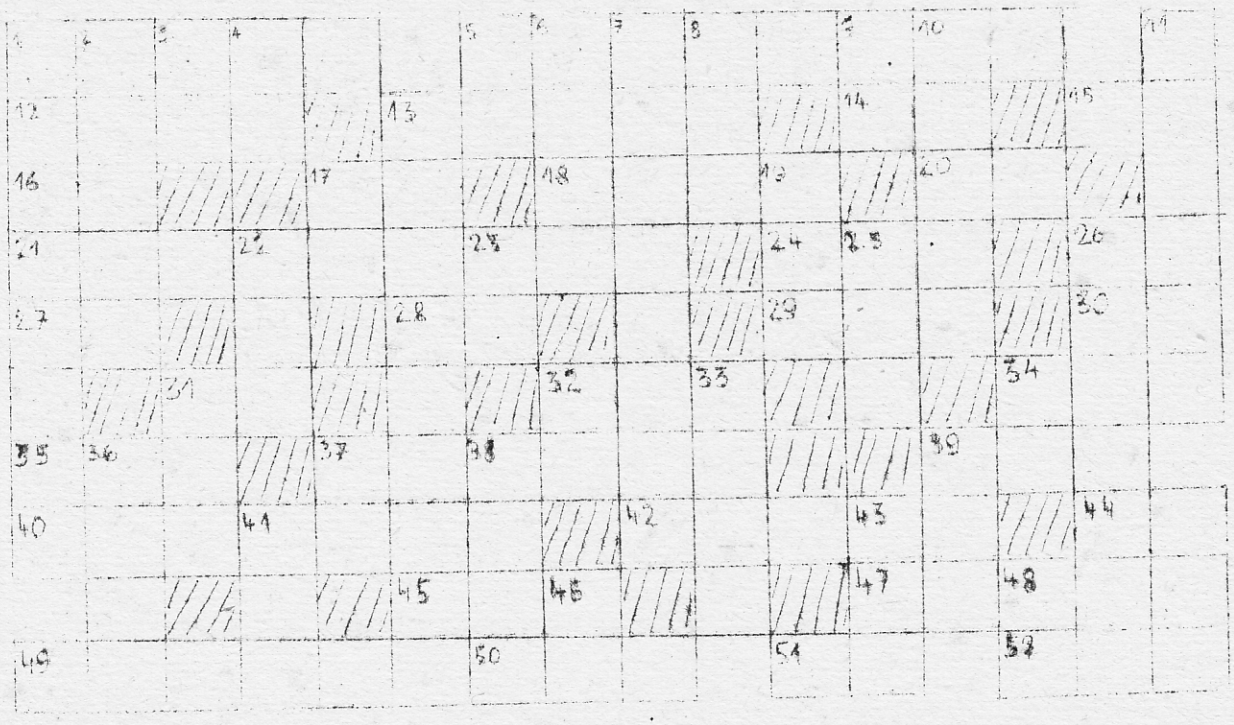

VODORAVNO: 1. glavno mesto Francije; 5. profesor na našem zavodu; 12. prevozno sredstvo; 13. evropski prvak v telovadbi; 14. dva različna samoglasnika; 15. loo m^2; 16. osebni zaimek; 17. osebni zaimek; 18. ime ladje grškega heroja Jazona; 2o. veznik; 21. država na Balkanskem polotoku; 24. NIE; 26. razum; 27. osebni zaimek; 28. veznik; 29. 1.,23. in 3. črka abecede; 3o. ton v glasbi; 31. avtomobilska oznaka za Trst; 32. glavni števnik; 34. tri črke iz besede jalen; 35. oznaka za motorna kolesa, ki so narejena v Jugoslaviji; 37. alfabet; 39. beseda, ki nastane iz besde ENA; 4o. ime in začetna črka priimka reporterja pri RTV Ljubljana; 42. veliko morje; 44. IM; 45. kraj na Kitajskem; 47. matematično merilo (cm, kg, l); 49. ruda; 5o. kraj v Iranu; 51. simbol za litij; 52. potebščina pri šivanju.

NAVPIČNO: 1. pevec popevk; 2. letalo; 3. najožji del zemlje, ki moli v morje; 4. dva samoglasnika; 5. VE; 6. priimek; 7. glavno mesto Bosne in Hercegovine; 8. 6., 18. in 8. črka abecede; 9. domača pritrdilnica; lo. naslov filmskega kluba na naši šoli; 11. svetovni rekorder v skoku v višino; 13. kraj na Venezueli; 17. isto kot 17. vodoravno; 19. osebni zaimek; 22. kratica za Gorsko reševalno službo; 23. veznik; 25. ime košarkarja državne reprezentance (Daneu); 26. izvedeti; 31. morska riba; 32. veznik; 33. noga pri volku; 34. oblika glagola biti; 36. gozdna žival; 37. medmet; 38. naloga; 39. angleško žensko ime; 41. zaliv v Egejskem morju; 43. tuji različni samoglasniki; 46. osebni zaimek; 48. isto kot 27. vodoravno.

Dopišujte v.

Reslјevo 12

. . . . . .

"RESLJEVA 12", glasilo učiteljiščnikov v Ljubljani, izdaja literarni krožek na učiteljišču.

Ureja uredniški odbor

Glavni urednik: FRANC RAVNIKAR

Urednik za poezijo: MARKO VEBER

Urednik za prozo: IVANKA MATTIAS
Za strokovni del: ANGELCA VRBANJA

Tehnično vodstvo: CVETKO BERGANT

Naklada: 300 izvodov, cena 50 din

VI. letnik, 2. številka

Izdano v januarju 1964.